

nejvýše 8 žáků z náhodně vybraného vzorku maximálně 43 patnáctiletých žáků. V České republice bylo do šetření finanční gramotnosti PISA zapojeno celkem 288 škol, v nichž se testování finanční gramotnosti účastnilo celkem 1 207 žáků.

STRUKTURA A OBSAH TESTU

Žáci řešili test v papírové podobě. Skládal se ze čtyř 30minutových bloků (dva bloky úloh z finanční gramotnosti, které zahrnovaly celkem 40 otázek, jeden blok úloh z matematické gramotnosti, jeden blok úloh ze čtenářské gramotnosti), jeho vyplnění tak trvalo 2 hodiny čistého času. Smyslem zařazení všech tří zkoumaných oblastí v rámci jednoho testu bylo zjistit, zda a do jaké míry je finanční gramotnost žáků ovlivňována jejich výsledky v matematice a čtení (viz kapitola 2).

Jak je v šetření PISA obvyklé, testové otázky byly seskupeny do tematických celků (testových úloh) se společným úvodem.

Po skončení testování odpovídali žáci na šestnáct otázek, které zjišťovaly výhradně jejich zkušenosti s finančními záležitostmi.

DOTAZNÍKY

Celý test PISA byl doplněn o žakovský dotazník, v němž žáci zodpovídali otázky týkající se jejich samotných a jejich názorů, rodinného zázemí, školy a vyučovacích metod, s nimiž se setkávají.

Situaci ve školách mapoval školní dotazník určený ředitelům škol. Zaměřoval se především na organizaci a fungování školy, podmínky výuky a poskytování finančního vzdělávání v rámci školní výuky.

PREZENTACE VÝSLEDKŮ

Podobně jako v jiných oblastech šetření PISA jsou výsledky šetření finanční gramotnosti prezentovány pomocí skóre na škále výsledků a pomocí gramotnostních úrovní.

Celkové skóre na škále vyjadřuje průměrný výsledek testovaných žáků dané země. Bodová škála byla vytvořena s využitím všech otázek v testu, přičemž každé otázce je přiřazen určitý počet bodů podle obtížnosti. Obtížnost otázek je posuzována podle toho, jak velký podíl žáků zodpověděl otázku správně, a je vždy spojena s konkrétní gramotnostní úrovní. Úroveň, které žák dosáhl, tak vyjadřuje, jaký typ otázek a jak obtížné otázky se očekává, že by žák správně vyřešil.

Gramotnostní úrovně vznikly rozdělením celkové škály. V šetření finanční gramotnosti PISA je škála rozdělena do pěti gramotnostních úrovní po 75 bodech. Bodové rozpětí těchto úrovní je uvedeno v příloze A. Úrovně jsou charakterizovány činnostmi, které jsou nutné pro správné vyřešení úloh zařazených na danou úroveň. Platí, že žáci nacházející se na určité úrovni mají osvojené znalosti a dovednosti této úrovně a také všech nižších.

Nejvyšší, páté úrovně dosahují žáci, kteří prokázali nejrozvinutější znalosti a dovednosti v oblasti finanční gramotnosti. Předpokládá se, že dovedou:

- uplatnit své znalosti z širokého okruhu finančních pojmů a termínů v situacích, které se jich mohou týkat pouze v dlouhodobějším horizontu;
- analyzovat složité finanční produkty a brát v úvahu prvky finančních dokumentů, které jsou důležité, ale nevyčleněné nebo ne zcela zřejmé jako např. poplatky;